MEOSZ Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége
1032 Budapest, San Marco utca 76.
+36 1 388 2387, +36 1 388 2388
meosz@meosz.hu www.meosz.hu

Ügyiratszám: 901-1-2018

A MEOSZ véleménye a közfeladatot ellátó szervek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről rendelkező törvénytervezettel kapcsolatban

A MEOSZ elnökeként a megküldött törvényjavaslattal összefüggésben az alábbi észrevételeket, javaslatokat terjesztem elő.

Mindenek előtt hangsúlyozzuk, hogy rendkívül fontosnak és hiánypótlónak tartjuk a törvényjavaslat által érintett terület korrekt szabályozását, hiszen csak ily módon biztosítható, hogy a fogyatékos emberek egyenlő eséllyel, akadálymentesen tudják használni a különféle honlapokat, mobilalkalmazásokat, ami az információkhoz való egyenlő hozzáférést teszi lehetővé számukra.

Általános észrevételeink

Elsőként arra hívnánk fel a figyelmet, hogy a törvényjavaslat megítélését, észrevételezését nagyban megnehezíti, hogy nem készültek el párhuzamosan azok a rendelettervezetek, melyekben egyébként rendkívül fontos kérdések kerülnek szabályozásra.

A törvényjavaslat egyik legkomolyabb hiányosságának azt tartjuk, hogy nem segíti elő megfelelően a fent említett, a fogyatékos emberek információkhoz, illetve kommunikációhoz való teljeskörű hozzáférhetőségének biztosítását.

A fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény (CRPD) és az ahhoz kapcsolódó fakultatív jegyzőkönyv kihirdetéséről rendelkező 2007. évi XCII. törvény 9. cikke alapján a fogyatékossággal élő személyek önálló életvitelének és az élet valamennyi területén történő teljes körű részvételének lehetővé tétele érdekében a részes államok megfelelő intézkedéseket tesznek, hogy másokkal azonos alapon biztosítsák a fogyatékossággal élő személyek számára a fizikai környezethez, a közlekedéshez, az információhoz és kommunikációhoz, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat és rendszereket, valamint más, nyilvánosan hozzáférhető vagy rendelkezésre álló lehetőségekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférést, mind városi, mind vidéki területeken. Ezek az intézkedések, amelyek magukban foglalják a hozzáférési akadályok és korlátok beazonosítását és felszámolását, többek között az információra, kommunikációra és egyéb szolgáltatásokra, köztük az elektronikus szolgáltatásokra és segélyhívó szolgáltatásokra is vonatkoznak.

A 9. cikk (2) bekezdése értelmében a részes államok szükséges intézkedéseket hoznak továbbá - egyebek mellett - a fogyatékossággal élő személyeknek az új információs és kommunikációs technológiákhoz és rendszerekhez való hozzáférésének, beleértve az Internetet is, előmozdítására.

A CRPD elfogadásával tehát a tagállamok vállalták a nyilvános, illetve a lakosság számára biztosított létesítmények, szolgáltatások akadálymentességét célzó minimum követelmények, szabályok kidolgozását, nyomon követését, továbbá azt, hogy előmozdítják a fogyatékos emberek információs és kommunikációs eszközökhöz való hozzáférését. Ezzel együtt vállalták azt is, hogy tartózkodnak minden olyan gyakorlattól, ami nem egyeztethető össze a CRPD alapelveivel, rendelkezéseivel. Az ENSZ egyezmény hazai kihirdetésével az abban foglaltakat Magyarország is magára kötelezőnek ismerte el. Megjegyezzük továbbá, hogy az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2102. számú irányelve (a továbbiakban: irányelv) - melynek való megfelelést épp e törvény kívánja biztosítani - úgyszintén utal a CRPD rendelkezéseire.

Ezen túlmenően a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról rendelkező 1998. évi XXVI. törvény (Fot) 6. §-a szerint a fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak.

Véleményünk szerint komoly korlátját jelenti az egyenlő esélyű, teljes körű hozzáférés érvényesülésének a javaslat azon rendelkezése, ami számos esetben kivételt enged a törvény rendelkezéseinek alkalmazása alól.

Úgyszintén gátja lehet a javaslatban megfogalmazott rendelkezések érvényesülésének, így az akadálymentesség biztosításának is, a tervezet azon rendelkezése, amely aránytalan teher meglétére hivatkozással lehetőséget ad az akadálymentesítési követelmény nem teljesítésére oly módon, hogy a törvényjavaslat egyébként még fogalom meghatározást sem tartalmaz az aránytalan teher vonatkozásában.

Az akadálymentesség ellenőrzésére, illetve az akadálymentesítési követelmények megsértése esetén irányadó intézkedésekre, szankciókra vonatkozó szabályozás rendkívül hiányos, ezért ebben a formában nem segíti elő a megfogalmazott követelmények eredményes számon kérhetőségét.

Részletes észrevételeink:

<u>A törvény alkalmazási körének bővítése</u>

A tervezet 1. §-ához:

A törvény hatálya alá tartozó szervezetek körét bővíteni javasoljuk oly módon, hogy az a közfeladatot ellátó szerveken kívül terjedjen ki azokra is, amelyek bárki számára azonos feltételekkel nyújtanak szolgáltatásokat (pl. közüzemi szolgáltatók, stb.) Ezen túlmenően a törvénynek nem csak az e szervek által készített mobilalkalmazásokra kell kiterjedniük, hanem azokra az alkalmazásokra is, amelyek az ő megbízásuk alapján készültek.

Bár az irányelv rendelkezései elsősorban a közszféra szervezeteinek honlapjaira, illetve mobilalkalmazásaira azok akadálymentesítésére terjednek ki,azonban a tagállamok az érintett

felhasználókra az irányelvben foglaltaknál kedvezőbb szabályokat állapíthatnak meg, vagyis nincs akadálya annak, hogy a törvény alkalmazási köre bővítésre kerüljön.

A bővítést az indokolja, hogy a közfeladat ellátáson kívül sok állami, önkormányzati tulajdonban lévő, vagy magáncég nyújt a felhasználók széles körét érintő szolgáltatásokat, melyek esetében komoly nehézséget okoz, ha akadálymentesen nem hozzáférhetőek (ismét a közüzemi szolgáltatásokat hoznánk példának.)

Mentesülés a törvény rendelkezéseinek alkalmazása alól

Nem értünk egyet a javaslat 1. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt azon rendelkezéssel, amely mentesíti a törvény alkalmazása alól a közszolgálati médiaszolgáltatók, illetve közszolgálati médiaszolgáltatás megbízás ellátását végző szervezetek olyan honlapjait és mobilalkalmazásait, amelyek a közszolgálati médiaszolgáltatás ellátását szolgálják.

Ez a szabályozás sérti a fogyatékos emberek tájékoztatáshoz fűződő jogát, ami egyébként előfeltétele a CRPD által alapelvként rögzített, a társadalomban való teljes és hatékony, másokkal azonos alapon történő részvételüknek.

Részint ugyanezen okokból tartjuk aggályosnak az 1. § (3) bekezdés a), b), c), illetve e) pontjaiban szabályozott tartalmak kivonását a törvény alkalmazása alól. Az ezen pontokban szereplő tartalmak hozzáférhetősége a fogyatékos emberek számára adott esetben szükséges és fontos lehet, ugyanakkor nem látható be, milyen aránytalan nehézséget okozna azok akadálymentes hozzáférhetővé tétele. Az f) pont esetében - összhangban az irányelv rendelkezéseivel - az online térképek és térképszolgáltatások kivonhatók a törvény alkalmazása alól azzal, hogy a navigációs célra szánt térképek vonatkozásában az alapvető információkat akadálymentes digitális formában is rendelkezésre kell bocsátani.

Bár az irányelv a közfeladataik ellátásával kapcsolatos alapvető információk kivételével lehetőséget ad az iskolák, óvodák, bölcsődék honlapjainak kizárására a törvény alkalmazása alól, azonban ezzel ennek ellenére sem értünk egyet. Az iskolák, óvodák honlapjait akár diákként, vagy szülőként, akár pedagógusként, egyéb munkatársként fogyatékos személyek is használhatják, akiknek adott esetben nem csak az alapvető információkra lehet szükségük a honlapról, így sérülnek az információkhoz való egyenlő hozzáférésre vonatkozó jogaik. Ráadásul eltérő értelmezésre, vitákra adhat okot, milyen információk tekinthetők ebből a szempontból alapvetőnek. Az irányelv értelmében - különösen a munkahelyeken és az oktatásban - a CRPD -vel összhangban az "ésszerű alkalmazkodás" elvét akkor is érvényre kell juttatni, ha az irányelvben foglalt akadálymentesítési követelményeket nem kell alkalmazni.

Aránytalan teher fogalmának meghatározása

A javaslat 3. §-a alapján aránytalan teher fennálltára hivatkozva lehetőség van mentesülni az akadálymentesítési követelmények teljesítése alól. Komoly hiányosságnak tartjuk, hogy a törvényjavaslat nem tartalmaz fogalommeghatározást az aránytalan teher vonatkozásában, illetve az adott szerv belső vizsgálata során határozhatja ezt meg.

Elsősorban azt javasoljuk, hogy aránytalan teher meglétére hivatkozással a közfeladatot ellátó szervek ne mentesülhessenek az akadálymentesítési követelmények teljesítése alól, hiszen a fogyatékos emberek infokommunikációs eszközökhöz való teljeskörű hozzáférhetőségének biztosítását az állam a CRPD ratifikálásával vállalta, ezért ennek esetleges költségét is viselni tartozik. A nem közfeladatot ellátó szervek esetében azonban ekkor is szükséges lenne az aránytalan teher fogalmának rögzítése.
Amennyiben e fogalom törvényből való kivezetése akadályokba ütközne, úgy elengedhetetlen az aránytalan teher fogalmának e törvényben való rögzítése az irányelv (39) preambulum-bekezdésében rögzített szempontok figyelembe vételével. Újfent hangsúlyozzuk azonban, hgy ez utóbbi megoldást a MEOSZ nem támogatja.

Ellenőrzés és végrehajtás

A tervezet 4. §-ában foglalt ellenőrzésre, szankcionálásra vonatkozó rendelkezéseket javasoljuk felülvizsgálni az alábbiak szerint:

- E törvénynek kellene rendelkeznie akként, hogy az akadálymentesítési követelmények elmulasztása esetén kérelemre, vagy hivatalból induló eljárás közigazgatási eljárás, melyre az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szabályait kell alkalmazni.
- A szankciók tekintetében e törvénynek kellene rögzíteni azon határidőt, melynek elteltéig az akadálymentesség követelményét megsértő szervnek e jogsértő állapotot meg kell szüntetnie.
- Véleményünk szerint a hatóság által alkalmazható szankciók körét bővíteni kellene, amennyiben akár bírság kiszabására is jogosult súlyosabb, vagy ismételt jogsértés esetén. A bírság mértékét is e törvényben kellene rögzíteni. Álláspontunk szerint e módosítások elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy a törvénnyel, illetve rendeletekkel elérni kívánt cél ténylegesen is megvalósulhasson.

Visszajelzési mechanizmus szabályainak kialakítása

Az irányelvben foglaltak alapján szükségesnek tartjuk akár e törvényben, akár rendeletben olyan visszajelzési mechanizmus szabályozását, amely lehetővé teszi a fogyatékos ember számára, hogy jelezze akár az érintett szervezet, akár valamely hatóság felé, ha a honlap, mobilalkalmazás nem felel meg az akadálymentesítési követelményeknek. Ezen túlmenően valamilyen módon biztosítani kell azt is, hogy nem akadálymentes honlap, vagy nem hozzáférhető tartalom esetében a szükséges információkat a fogyatékos személy kikérhesse és megkaphassa abban az esetben is, ha az adott tartalom egyébként mentes az akadálymentesítési követelmények alól.

Budapest, 2018. július 30.

Tisztelettel:

MOZGÁSKORLÁTOZOTTAK EGYESÜLETEINEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
ELNÖK
KÖZPONT

Kovács Ágnes
elnök